

Okul Kütüphanelerinde Derme Geliştirme: Politikalar ve Dermelerin Betimlenmesi

Collection Development in School Libraries: Policies and Collection Descriptions

H. İnci ÖNAL*

Öz

Geleneksel olarak kütüphanecinin en övgüye değer görevlerinden biri, kitap seçimi ve derme geliştirme olmuştur. Bu çalışmada, okul kütüphanelerinin mevcut durumu ile derme geliştirme politikası hazırlama aşamaları arasındaki bağlantı tartışılmaktadır. Yapılan araştırmada, derme geliştirme çalışmalarıyla ve Türkiye çapında uygulanacak Milli Eğitim Bakanlığı'nın standart kitap listesi hakkında bilgi verilmiştir. Mevcut durumu göstermek üzere, 2004 – 2005 öğretim yılı içinde Ankara'da 117 ortaöğretim okul kütüphanesini kapsayan geniş kapsamlı bir araştırma yapılmıştır. Bulguların, okul kütüphaneleri için derme hazırlama ve geliştirme politikalarının düzenlenmesinde kütüphanecilere katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: Derme geliştirme, Derme geliştirme politikası, Okuma, Okul kütüphaneleri.

Abstract

Traditionally one of the most important tasks of the librarians has been book selection and collection development. In this research, the relation between the current situation of collection development and the collection development policy in the school libraries is discussed. Hereby, the collection development studies and the standard book list of the Ministry of National Education in Turkey are explained. A survey was conducted in 117 high school libraries in Ankara during the academic year 2004 – 2005, in order to get a picture of the current situation. The findings are expected to contribute to the understanding on how librarians should prepare and use collection development policies for school libraries.

*Doç. Dr.; Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Beytepe 06800 Ankara (onal@hacettepe.edu.tr).

Keywords: *Collection development, Collection development policy, Reading, School libraries.*

Giriş

Kütüphaneler eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. “Kütüphanesiz eğitim düşünülemez” ilkesini gözeterek okul kütüphaneleri, bulunduğu okulun amaçlarını yerine getirmek üzere okul programına etkin olarak katılmak zorundadır. Gerek derslere, gerekse kişisel ilgilere yönelik bilgi gereksinimlerini karşılama yolundaki çalışmalarda “derme oluşturma” önemli bir yer kapsar. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’nın sorumluluğu altında çalışmalarını yürüten okul kütüphaneleri yönetmelikler doğrultusunda “derme oluşturma” ve oluşturulan dermeyi en verimli biçimde kullanma, bir başka deyişle okuma alışkanlığı geliştirerek “hazırlanan en yararlı dermelerin okunmasını ve/veya kullanılmasını” sağlamayı içeren çalışmaları gerçekleştirmeyi hedeflemektedirler. Uygulanan yönetmelikler bütçe durumuna, hizmet verilen ortamın şartlarına, derme politikalarına, kullanıcı gereksinimlerine, kütüphaneci personelin varlığına ve sayısına yeterince yer vermemektedir. Bu durum önemli sorunlarla karşı karşıya kalınmasına neden olmaktadır. Nitelik ve nicelik açısından hissedilen olumsuz gelişmeler, yapılacak araştırmalarla sorunların ortaya çıkarılmasını, incelenmesini ve çözüm için öneriler geliştirilmesini zorunlu hale getirmektedir. Belirtilen bu zorunluluk çalışma alanını oluşturan kütüphane türünü ve kullanıcı grubunu düşündüğümüzde geleceği yönlendirecek araştırmalar için önemli ipuçları verebilecektir.

Çalışma konumuz; Milli Eğitim Bakanlığı’nın 22 Ağustos 2001 tarihli ve 24501 sayılı “Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği” ardından 2004 yılı Ağustos ayında yayınlanan “100 Eser Genelgesi” ile yeni bir boyut kazanmıştır. İlköğretim ve ortaöğretim okullarında kitaba ulaşmanın en etkin ve kolay yollarının okul kütüphanelerinde bulunduğu düşüncesi çalışmamızın hareket noktasını oluşturmuştur. Derme, derme geliştirme ve derme geliştirme politikasına yönelik çalışmaların incelenmesini kapsayan teorik bilgiyle konu açıklanmak istenmiştir. Önce yukarıda belirtilen yönetmelik, sonra genelge tanıtılmıştır. Bu doğrultuda okul kütüphanelerinde var olan dermelere ilişkin durum saptaması yapılarak genelge doğrultusunda “derme oluşturma” ile ilgili neler yapıldığını ortaya çıkaracak bir araştırma yapılmıştır. Okul kütüphanelerinde derme oluşturma politikasının hazırlanması amaçlanarak gerek okul kütüphanelerinde dermenin, gerekse verilen hizmetler sonucunda okuma alışkanlığının geliştirilmesine katkıda bulunulmak istenmektedir.

Derme Kavramı ve İlgili Araştırmalar

Kütüphanecilik literatüründe “derme”, koleksiyon terimi ile eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Fransızca’dan dilimize geçmiş olan koleksiyon: “öğrenme, yarar sağlama veya zevk amacıyla bir araya getirilmiş ve özelliklerine göre sınıflara ayrılmış nesnelerin bütünü” (Türk Dil Kurumu [TKD], 1988, s. 887) olarak tanımlanmaktadır. Püsküllüoğlu (2003, s. 813) yaptığı tanımda koleksiyonu: “boş zamanları değerlendirme, zevk alma, öğrenme ya da yarar sağlama ereğiyle toplanmış, biriktirilmiş ve özelliklerine göre bölümlendirilmiş türdeş ya da benzer şeylerin tümü” olarak ifade etmektedir. Benzer şekilde derme: “aynı türden bir araya getirilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon” (TDK, 1988, s. 361) ve “bir araya getirilmiş bir türden şeylerin tümü” olarak tanımlanmaktadır. Kütüphaneyle bağlantısı kurulduğunda gerek koleksiyon, gerekse derme “ortak–benzer özellikler taşıyan” veya “farklı türlerden” değerlendirilerek, güncel tutularak ve örgütlenerek geliştirilmiş bilgi kaynakları topluluğudur. Hedeflenen belirli bir kullanıcı kitlesine yönelik hizmet vermeyi amaçlayan bu süreçte koleksiyon veya derme, gereksinimler, beklentiler ve talepler göz önüne alınarak sürekli geliştirilir. Böylelikle bilgi kaynağı seçimi, sağlanması, güncelleştirilmesi, ayıklanması ve değerlendirilmesi süreci dermeye yönelik çalışmaların kapsamına girer; kütüphane hizmetlerinin önemli bir parçasını oluşturur.

Türkiye’de temel olarak dermeyi konu alan yüksek lisans ve doktora tezleri bulunmaktadır. Yüksek lisans tezlerinde Acarbaş (1991), Afzali (2003), Karataş (2001), Salman (2002), Özbudak (1993) ve Öztürk (1979) üniversite kütüphanelerine; Keskin (1997) müzik kütüphanelerine; Özgenç (1988) halk kütüphanelerine; Tuna (2005) okul kütüphanelerine yönelik araştırmalar yapmışlardır. Doktora tezinde Kayaoğlu (1999) ve Köprülü (1994) üniversite kütüphanelerinin dermelerini araştırma alanı olarak ele almışlardır.

Okul kütüphaneleri üzerine yapılan tezlerde koleksiyon ve derme terimleri birlikte kullanılmıştır. Kavuncu (2001), Lodi (1984) ve Önal (1985) yüksek lisans tezlerinde; Önal (1992) ve Soysal (1964) doktora tezlerinde genelde koleksiyon terimini kullanarak okul kütüphanesi koleksiyonları hakkında bilgi vermekle birlikte araştırmalarında kısmen bu konuya değinmişlerdir.

Önal (1992) öğrencilerin bilgi gereksinimlerinin ve bilgi kullanımlarının ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde bibliyometri yöntemini kullanarak kütüphane koleksiyonlarına, ilgi duyulan konulara ve en çok kullanılan bilgi kaynaklarına yönelik araştırmalar yapmıştır. Kitap seçerken en çok dikkat edilen unsurları, dermelerine göre kütüphane kullanımlarının yoğunluğunu ve ödevlerde yapılan alıntı sonuçlarına göre en çok kullanılan yayınları saptamıştır. Kullanım sıklığına göre okul kütüphanelerinde bulunması gereken yayınları ortaya çıkartmıştır. Tuna (2005)’nin yüksek lisans tezinin tamamını

“okul kütüphanelerinde derme geliştirme” konusu oluşturmaktadır. Belirtilen konu kapsamında Ankara’daki üniversitelere bağlı özel ilköğretim okul kütüphanelerinde görev yapan personele ve kütüphaneyi kullanan ilköğretim öğrencilerine uygulanan anketle söz konusu kütüphanelerin derme geliştirme politikası olmadığı, dermeden kaynaklanan sorunlar yaşandığı, bunlardan hizmetlerin olumsuz etkilendiği, güncelliğini yitirmiş dermelerle hizmet vermeye çalışıldığı, teknolojik gelişmelerin izlenemediği saptanmış ve derme geliştirme politikasını belirlemenin önemi üzerinde durulmuştur.

Okul Kütüphanelerinde Derme Geliştirme

Okul kütüphanelerinde bilgi kaynaklarının seçimi derme geliştirme sürecinin esasını oluşturmaktadır. Okul kütüphanesiyle birlikte varsa sınıf kitaplıkları ve öğretmenlere hizmet verecek araştırma kütüphanesi için derme oluşturmak ve geliştirmek mümkündür. Merkez okul kütüphanesi sorumluluğunda seçilecek bilgi kaynakları arasında bulunacaklar şunlardır:

- Kitaplar;
- Süreli yayınlar;
- Danışma kaynakları;
- Edebi eserler, romanlar;
- Görsel–işitsel kaynaklar;
- Elektronik kaynaklar;
- İnternet kaynakları;
- Resmi yayınlar;
- Teknik yayınlar;
- Gri yayınlar.

Bilgi kaynakları özelliklerine göre kâğıt, manyetik bant, saydam, film, disk, plastik gibi çeşitli malzemelerden elektronik ortama değin değişik taşıyıcılardan yararlanarak hazırlanmaktadır. Her derece ve türdeki okulların kütüphaneleri için bilgi kaynakları ayrı bir önem taşımaktadır. Öğrenciler her bilgi kaynağının yapısı, özellikleri, kullanımı ve yaşamlarında bilginin ne denli önemli olacağı hakkında aydınlatılmalıdır. Boş zamanların bilgi kaynakları kullanımıyla değerlendirilebileceği öğretilmelidir.

Kurulan kütüphanelerde yukarıda belirtilen bilgi kaynağı türlerinin bulunması gerektiği gibi; okuma alışkanlığı yaratacak bireysel okuma, toplu okuma, tartışmalar ve yayın tanıtımlarını içeren faaliyetlerin düzenlenmesi de önem kazanır (Öz, 2001, ss. 206-207). Bilgi kaynaklarına ve okumaya yönelik ilgiyi sürekli kılmak geçici bir süre için mümkün olmakla birlikte her zaman

gerçekleştirilememektedir. Bunun nedenleri ilgi alanlarının değişmesinden, okumanın okulla–eğitimle sınırlı olduğunun düşünülmesinden, başka eğlencelerin ve eğitim araçlarının okumanın yerini tutacağı inancından kaynaklanmaktadır (Mazzarella, 2003, ss. 232– 239).

Bilgi kaynaklarının seçimi iyi bir değerlendirme sonucunda gerçekleşir. Genel olarak doğru, konusunda yetkin, yansız, amacı belirgin, amacıyla kapsamı bütünleşmiş, konuyu işleme hitap ettiği gruba uygun, çok sayıda kullanıcıya yönelik, ilgili konuları işleyen, güncel, ilginç, bölümleri birbirlerini bütünleyen, estetik değerlere sahip, fiziksel özellikleri beklentileri karşılayan, kütüphane dermesiyle bütünleşebilecek, maliyeti bütçeye uygun görülen bilgi kaynaklarının kütüphaneye sağlanması yönünde karar verilmektedir (Gardner, 1985). Bu unsurların yazılı olarak belirtildiği derme sağlama politikasının uygulanması başarılı ve bütüncül dermenin önce oluşturulmasına, sonra da geliştirilmesine yol açacaktır.

Sağlama bölümünde hiçbir zaman bitmeyecek döngü halinde devam eden çalışmalar dört temel alanda toplanabilir:

1. İsteklerin toplanması, bibliyografik bilgilerin kontrol edilmesi, siparişlerdeki tekrarların önlenmesi, değişim ve başış imkanlarının aranması, sipariş işlemlerinin yapılması, sipariş kayıtlarının tutulması;
2. Yeni gelen kaynaklara yönelik teknik işlemlerin uygulanması, yerine getirilemeyen siparişler için yöntemlerin geliştirilmesi, satın alma ödemelerinin yapılması, yeni gelen yayınlar listesinin hazırlanması, kullanıcıların sağlama işlemleri hakkında bilgilendirilmesi, siparişlerin kontrol edilmesi;
3. Belli aralıklarla ayıklama yapılması, korumayla birlikte yıpranmayı önleyici yöntemlerin uygulanması;
4. Dermeye yönelik performans istatistiklerinin geliştirilmesi, değerlerin analiz edilmesi.

Dermenin yeterliliğini anlamak değerlendirme yapmakla mümkün olur. Her yönüyle var olan durum saptanmak istenildiğinde, hizmetlerde gelişim planlandığında ve artan harcamalar konusunda haklı olduğu gösterilmek istenildiğinde değerlendirme yapmak yararlı olacaktır. Kurumun amaç ve hedeflerini dikkate alarak değişik yöntemlerle değerlendirme yapılabilir. En yaygın olarak kullanılan derme değerlendirme yöntemleri arasında şunlar bulunmaktadır (Kayaoğlu ,1999, ss. 189–191; Köprülü, 1994):

- > Kullanıcıların fikirlerini almak;
- > Kullanıcı araştırmaları yapmak;

- İstatistiksel verileri derleyerek ödünç verme, istekler, kütüphane içi kullanım kayıtları, maliyet hesapları ve derme arasındaki bağlantıları açığa çıkaran analizleri gerçekleştirmek;
- Var olan dermeyi ilgili olabilecek diğer kütüphane dermeleriyle, standart listelerle ve bibliyografyalarla karşılaştırmak;
- Atıf analizlerini kullanmak;
- Konu uzmanlarının gözlemlerinden yararlanmak;
- Ulusal ve uluslararası düzeyde kabul görmüş standartları uygulamak.

Okul kütüphanelerinde derme geliştirme sorumluluğu, mesleki ve kişisel özellikleri itibarıyla bilgi kaynakları konusunda uzman kütüphanecidedir. Araştıran, güncel yayınları izleyen, öğrencilerini araştırma yapmaya yönelten ve kütüphane kullanma alışkanlığına sahip öğretmenlerle birlikte okul yöneticileri bu önemli sorumluluğu kütüphanecilerle paylaşacaklardır. Gereksinimleri karşılayan örgüt yapısı içinde gereken bütçenin, özellikle de derme geliştirmeye yönelik miktarın ne olacağının belirlenmesi önem kazanmaktadır. Basılı kaynaklar kadar elektronik kaynakları da kapsayan derme geliştirilirken teknik donanım, yazılım, sağlama, erişim, işbirliği, personel ve kullanıcı ihtiyaçları önem taşıyacaktır. Ancak yapılacak çalışmaların temel felsefesi her bilgi kaynağı için ortaktır. Söz konusu edilen temel felsefe kütüphanecinin kullanıcıları için en uygun kaynakları bulma, sağlama, ortamı örgütleme ve denetleme sorumluluğunu taşımasında toplanmaktadır.

Derme oluştururken ve geliştirirken kütüphanecinin en büyük yardımcısı uyulması gereken şartları kapsayan yazılı kuralların, yönergelerin, bir başka deyişle belirli bir derme politikasının varlığıdır. Bu politika, bilgi kaynaklarının edinilmesi veya dermeden çıkarılması sürecinde önemli bir dayanaktır. Ne yapılacağını bilerek çalışmaların sağlam temeller üzerinde gerçekleşmesini ve değişimlerden olumsuz olarak etkilenilmemesini sağlar. Sadece kütüphanecileri değil, öğretmenleri ve yöneticileri de eğitimin amaçlarını yerine getirmede kütüphaneyi araç olarak görmelerine yardımcı olur. Uyulması gereken kurallar genellikle yaptırımlar olarak algılanır. Kütüphanenin geliştirilmesi için çaba göstermeyi zorunlu kılar. Bütün personelin tarafsız, uyumlu, aktif ve işbirliğine dayalı çalışmalar yapmasına olanak tanır. Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde çalışmaları tanımlayan bilgi kaynağı niteliği taşır (Evans, 1995, s. 80; Gardner, 1985, Mazzarella, 2003, ss. 243-244).

Örnek bir derme geliştirme politikasında aşağıdaki bölümlerin bulunması beklenir (Futas, 1995):

- Giriş: Derme geliştirmenin gerekçesi, kim tarafından, kimlere ve ne amaçla hazırlandığı tanıtılır.

- Hedef ve amaçlar: Kurumun amaçları çerçevesinde kütüphanenin amaçları ve bu amaçlarla hedefe nasıl ulaşılacağı açıklanır.
- Seçim: Bilgi kaynaklarının seçiminin kim veya kimler tarafından, nasıl, hangi kurallar çerçevesinde, hangi kaynakları kullanarak yapılmasıyla ilgilidir.
- Yasal düzenlemeler: Sansür, düşünce özgürlüğü ve telif hakları gibi karşılaşılabilecek çeşitli durumlarda nelerin yapılması gerektiğidir.
- Bilgi kaynakları ve bakımı: Çeşitli bilgi kaynaklarının neler olabileceğinin ve bunlardan en iyi şekilde faydalanmak için nelerin yapılabileceğinin saptanmasıdır.
- Konu analizi: Kapsanması gereken konu alanlarıyla birlikte, bunların hangi formda olmasının beklendiği de önemlidir.
- İşbirliği: Kütüphane dermesini kullananların kimler olduğunun ortaya konulmasıdır. Gerek kütüphanenin kendi kullanıcılarının, gerekse diğer kütüphanelerden gelenlerin belirlenmesi gerekir. İlgili kütüphane kullanıcılarının başka hangi kütüphaneleri kullandığının saptanarak, onlarla işbirliği çalışmalarında uyulması gereken kuralların gösterilmesidir.
- Değerlendirme ve geliştirme: Belirli sıklıklarla gerekli düzeltmelerin yapılarak derme geliştirme politikasının nasıl güncel tutulacağı hakkında bilgi verilmesidir.

Sayılan bu bölümler hazırlanırken çalışma grupları oluşturulur, görevler paylaşılır, ne kadar sürede çalışmanın gerçekleştirileceği, hangi mali kaynakların kullanılacağı ve neyin başarılacağı belirlenmesi önem kazanır. Çalışmalarda planlama, bilgi toplama, doküman hazırlama ve son olarak dokümanı politika haline getirerek yöneticilerin onayına sunmak zorunludur.

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’nın genel ilke ve amaçlarına uygun olarak öğretim programlarını destekleyici, derslerle olduğu kadar kişisel ilgi alanlarına yönelik, okuma alışkanlığı kazandırmayı hedefleyen ve okuldaki kullanıcılar başta olmak üzere toplumsal gereksinimleri de karşılama yolunda bir dizi çalışma ilkesini benimseyen derme geliştirme politikasının uygulanması istenmektedir.

Derme Geliştirme Politikalarını Etkileyen Unsurlar

Derme oluşturma, değerlendirme, geliştirme ve yapılan çalışmalar doğrultusunda yazılı politika hazırlama üzerine yapılan çalışmaların ortak amacı bilgiden etkin olarak yararlanma, okuma alışkanlığını geliştirme ve edinilen bu niteliklerin yaşam boyunca sürdürülmesini sağlamaya katkıda bulunmaktır (Mazzarella, 2003, ss. 227–246; Prestebak, 2001, s. 185).

Türkiye’de Milli Eğitim sistemi, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı; düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş; demokratik değerlerden çıkmayan; yeni fikirlere açık; kişisel sorumluluk duygusuna sahip; ulusal kültürü özümsemiş; farklı kültürleri yorumlayabildiği gibi çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilen; bilim ve teknoloji üretimine yatkın; bilgi ve beceri düzeyi yüksek; üretken; bireysel ve ekip çalışmalarına önem veren bilgi çağı insanının yetiştirilmesini amaç edinmiştir. Eğitimin her tür ve kademesinde çağın gereklerine ve toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak öğrenci merkezli eğitim öğretim yapılmasını, her bireye eğitim sürecinde yer verilmesini, öğretmenlerin mesleki gelişimleri kadar istihdam şartlarının iyileştirilmesini sağlayacak çok yönlü ve geniş kapsamlı eğitim reformu çalışmaları sürdürülmektedir. Önümüzdeki yıllar için eğitim düzeylerindeki nitel ve nicel hedefler belirlenirken ülke ihtiyaçları ve Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere gelişmiş ülkelerin ölçütleri dikkate alınmıştır. Genel hedefler arasında bütün eğitim kurumlarının okul kütüphanelerini geliştirmesi bulunmaktadır (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2004a; Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2003).

Genellikle her kademe için hazırlanan öğretim programlarında okul kütüphanelerinden ve çeşitli bilgi kaynaklarından yararlanma ve kullanımı destekleme konu edilmektedir. Bununla birlikte gerek okul kütüphanelerine, gerekse bilgi kaynaklarının kullanımına resmi anlamda önem verilmesi “Okul Kütüphaneleri Yönetmelikleri” ile gerçekleşmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti (1959) tarafından ilk olarak 1959 tarihinde yayınlanan Okul Kütüphaneleri Yönetmeliğini, 1976 (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 1976) ve 2001 tarihlerinde yayınlanan yönetmelikler (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2001) izlemiştir.

Yürürlükteki 2001 tarihinde yayınlanan Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi ve özel kapsamdaki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında oluşturulan okul kütüphanelerinin kuruluş, işleyiş ve personelle ilgili iş ve işlemlere ait esasları içermektedir. Lisans düzeyinde kütüphanecilik eğitimi almış personel ilk kez bu yönetmelikte “kütüphaneci” olarak yer almaktadır. Yönetmeliğe göre kitap sayısı 3000’i aşan okullara bir kütüphaneci atanmakta; kütüphanecinin atanmadığı durumlarda kütüphanecilik kursu alanın tercih edileceği bir öğretmen ve yapılacak çalışmalara yardımcı olacak bir memur görevlendirilmektedir. Kütüphanede çalışanların Bakanlıkça düzenlenecek hizmet içi eğitim kurslarına katılmaları sağlanmaktadır. Kütüphaneci veya kütüphanede görevlendirilen öğretmenlerden, modern kütüphanecilik ilkelerine göre okul kütüphanesini düzenleme, yönetme ve okul çapında bütün kullanıcıları yönlendirme çalışmalarını gerçekleştirmesi beklenmektedir. Kitap, dergi, broşür, poster, kupür, resim,

CD-ROM, DVD, film, video kaset ve ilgili bütün bilgi kaynaklarının seçimine ve sağlanmasına önem verilmektedir. Kütüphaneci veya kütüphanede görevlendirilen öğretmenle birlikte, okul müdürlüğü ve öğretmenler kurulunca seçilecek üç öğretmen, kütüphanecilik kolu başkanı, okul – aile birliği ve koruma derneğinden birer üyeyi kapsayan bir komisyon oluşturulmaktadır. Öğretmenler, öğrenciler, veliler, eğitici çalışma grupları ve kollar kütüphaneye kazandırılması düşünülen yayınların listesini hazırlamaktadır. Okul müdürünün başkanlığında çalışacak olan bu komisyon, kütüphanede yer alacak bilgi kaynaklarını saptama ve seçme sorumluluğunu taşımaktadır. Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği'nde yer alan maddeler kapsamında:

- Bilgi kaynaklarına yönelik kataloglama, sınıflama, bakım, onarım, ayıklama çalışmalarının yapılacağı;
- Dermeden öğrencilerin, öğretmenlerin, personelin ve ilgili kullanıcı gruplarının yararlanması amacıyla danışma ve ödünç verme hizmetlerinin sunulacağı;
- En verimli şekilde yararlanmayı hedefleyen kullanıcı eğitimi programları, bilgi kaynağı tanıtma etkinlikleri, okuma alışkanlığı kazandırma çalışmaları, bilgi kullanımını teşvik eden yarışmalar, kütüphane haftası ve çocuk kitapları ile ilgili çalışmaların düzenleneceği ifade edilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2001).

Gereksinimlere uygun bilgi kaynaklarının seçimine önem verileceği hissedilmekle birlikte 2001 tarihinde yayınlanan Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği'nde derme hazırlama, değerlendirme ve geliştirme politikasına ilişkin somut maddeler bulunmamaktadır.

Derme ve bilgi kaynaklarına yönelik en önemli gelişmelerden biri "İlköğretim Öğrencilerine Ücretsiz Ders Kitabı Temini Projesi" kapsamında öğrencilerin tamamına ders kitaplarının ücretsiz olarak dağıtılmasıdır. En son bilimsel verilere göre yenilendiği ifade edilen, kâğıt ve cilt kalitesi yüksek olması hedeflenen ders kitapları hazırlanmaktadır. Bireysel kullanım amacıyla ders kitapları öğrencilere verilmektedir. Eğitimin her düzeyinde kaynak kitap, dergi ve çeşitli bilgi kaynaklarını kapsayan eğitim araçlarının seçiminde merkezi tavsiyeler kaldırılarak seçimdeki yetki ve sorumluluk Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği kriterler ölçüsünde öğretmenlere verilmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2004a). Gerek belirtilen hizmetlerin uygulanmasında, gerekse derslere yönelik kaynakların seçiminde okul kütüphanecilerine görev yüklenmemiştir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 10'uncu maddesinde eğitimin her kademesinde Türk dilinin "özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir" ifadesi "100 kitap önerisi" içeren genelge

yayınlanmasına neden olmuştur. Öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak, bu yolla onları düşünen, düşündüğünü ifade edebilen, yorum yapan, doğrulara çeşitli bakış açılarıyla ulaşabilen, estetik anlayışı gelişmiş, kültürlü, milli ve manevi değerlere sahip bireyler olarak yetiştirmek için eğitimde bazı bilgi kaynaklarının kullanılması gerektiği anlaşılmıştır. Çocukların ve gençlerin yaşlarına ve mizaçlarına uygun edebi değeri yüksek eserleri okumalarını sağlamak için kültür ve bilim adamlarının katkıları ile Bakanlıkça Türk ve dünya edebiyatından “100 Eser” belirlenmiştir. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında bu eserlerin Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleri rehberliğinde okunmaları tavsiye edilmiştir. Ayrıca bu eserler, öğrencilerin boş zamanlarını okuma ile değerlendirmeleri sonucunda Türkçe'nin doğru, güzel ve etkili kullanılmasına da katkısı olacaktır. Sayılan amaçların karşılanmasına yönelik olarak okul kütüphanelerini öğrencilerin severek, isteyerek, kendiliklerinden gelebilecekleri bir ortama kavuşturulması gereği ifade edilmiştir. Listelenen “100 Eser” piyasada bulunabileceğinden öğrencilere ücretsiz olarak dağıtımının söz konusu olmadığı bildirilmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2004b). İlköğretim öğrencileri için 63 Türk edebiyatı, 8 Türk edebiyatından hazırlanacak, 29 Dünya edebiyatı (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2005b); ortaöğretim öğrencileri için de 73 Türk edebiyatı, 27 Dünya edebiyatı (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2004b) klasik eserlerinden oluşan her iki düzey için de 100 eseri kapsayan toplam 200 temel eser belirlenmiştir. Bu eserlerin okul kütüphanelerinde var olup olmadığına, dermelerin belirtilen eserlerle zenginleştirileceğine ve kütüphanedeki görevlilerin yüklenmesi gereken görevlere dair bilgi verilmemiştir.

Bilgiye Erişim Merkezi Projesi ve Öğrenme Merkezleri Projesi eğitim ortamlarında bulunanlara bilgi hizmetleri sunmak üzere görsel-işitsel materyalleri ve elektronik kaynakları kapsayan derme oluşturulmasını sağlamıştır. İnternet alt yapılı öğrenme ortamları bilgi kaynaklarının her yaştan ve her kesimden vatandaşlara diledikleri bilgiye erişim imkanı sunmayı hedeflemektedir (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2004a, ss. 72-73).

Okul kütüphanelerinde derme geliştirme ve bu konuda politika oluşturma çalışmalarında ulusal standartlar çok önemlidir. Soysal (1969) tarafından geliştirilen standartlar Türkiye için uzun süre güncelliğini korumuştur. Kitaplar, süreli yayınlar, görsel-işitsel kaynaklar, kupür ve risale dosyalarından oluşan “koleksiyon” için değerler belirlenmiştir. İlkokul, ortaokul, lise öğrencileri için konu ayrımı yapılarak bilgi kaynakları çeşit ve adet olarak saptanmıştır. Okulların öğretim kadrosu için eğitim-öğretim ortamlarında kullanılacak mesleki materyallere yönelik niteliği ve niceliği gösteren standartlar hazırlanmıştır.

Uluslararası standart olarak benimsendiğinden 1988 yılında basılmasının ardından 1998 yılında yeniden hazırlanan “*Information power* (Bilginin gücü)” adlı yayın, okul kütüphanesi hizmet alanları ve derme geliştirme ile ilgili niteliksel standartları vermektedir. Bu standartlar doğrultusunda okul kütüphanesi dermesinin kullanıcı gereksinimlerini ne denli karşıladığını belirleyen ve yeterliliğini gösteren ölçütler: dermenin büyüklüğüyle birlikte çeşitliliği, araştırmalar sonucu en çok kullanıldığı saptanan başlıkların varlığı, kullanıcıların özel değerlendirmeleri, okuma alışkanlığına teşvik, özel öğretim programlarını uygulama, bilgi kaynaklarının güncelliği ve bilgi okur-yazarlığına verilen desteklerdir. Sayılan ölçütlerin uygulanmasını ve sürekli değerlendirmesini sağlayan temel unsur derme politikasının varlığıdır (American Association of School Librarians ve Association for Educational Communications and Technology, 1988, ss. 69–77). Uzman kütüphanecilerin derme geliştirme ve politika oluşturma yolunda yapması gerekenler kısaca şöyle özetlenebilir:

- Öğretim programları hakkında geniş bilgiye sahip olma;
- Kullanıcı gereksinimlerini araştırmalarla saptama;
- Çeşitli biçimlerdeki ve konu alanlarındaki bilgi kaynaklarını bulundurma;
- Belirli sıklıklarla dermeyi gözden geçirme;
- Başta öğretmenlerle işbirliği yaparak geniş katılımlı değerlendirme sürecini oluşturma;
- Bilgi kaynaklarının seçimi ve sağlanmasında yayıncı katalogları ve seçilmiş İnternet siteleri gibi güncelliğini koruyan çeşitli araç ve teknikleri bulundurarak kullanılmasını sağlama;
- Bilgi kaynaklarına yönelik kullanımları izleme;
- Bütün kullanıcıların derme değerlendirme sürecine aktif katılımlarını sağlayarak onların görüşlerine önem verme, gerekenleri gecikmeden uygulama ve ortaya çıkacak dermeyi benimsetme yolunda çaba göstermedir (American Association of School Librarians ve Association for Educational Communications and Technology, 1998, ss. 90–91).

“Okul kütüphanesi bildirgesi” ve “Okul kütüphanesi rehberi” birçok dile çevrilerek uygulama olanağı bulan bir tür uluslararası niteliksel standartlardır. Derme politikası hazırlanırken yapılanmanın “Okul kütüphanesi bildirgesi” kapsamında gerçekleşmesi ideolojik, politik, dini sansürlere ve ticari baskılara dayanıklılığı sağlayacaktır (International Federation of Library Associations and Institutions ve UNESCO, 2000). “Okul kütüphanesi rehberi” gereksinimlere uygun üstün nitelikteki bilgi kaynaklarının seçilmesini ve her

bir öğrenci için on kitap sağlanmasını önermektedir. En küçük okulun en az 2500 kitaplık güncel dermesinin bulunması beklenirken, bu dermenin %60'lık kısmı öğretim programlarıyla, derslerle, ödevlerle ilgili olmalıdır. Dermeyi tamamlayacak %40'lık kısmın boş zamanların en verimli biçimde kullanılmasını sağlamak üzere ilgi ve istekleri karşılayan edebi eserlerden, müzik eserlerinden, bilgisayar oyunlarından, video kasetlerden, video disklerden, magazin dergilerinden, gazetelerden ve posterlerden oluşması istenmektedir. Basılı ve görsel-işitsel bilgi kaynaklarıyla birlikte İnternet erişimleri, tam metin veri tabanları, CD-ROM, DVD ve benzeri elektronik bilgi kaynakları okul kütüphanelerinin dermesini zenginleştirecektir (International Federation of Library Associations and Institutions ve UNESCO, 2002, ss. 9–10).

Uluslararası Okul Kütüphanecileri Derneği üyelerinin desteğiyle okul kütüphanelerinde uygulanmak üzere örnek kitap listeleri önermektedir. Her ülkede karşılaşılan farklı gereksinimler ve bulunan şartlar ülkeden ülkeye değişen ayrı listelerin hazırlanmasına neden olmaktadır (International Association of School Librarianship, 2005).

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Derme geliştirmeye yönelik politikaların varlığı, önceki bölümde incelenen ulusal ve uluslararası gelişmelerden etkilenmektedir. Türkiye'nin Milli Eğitim Sistemi nitelikli insan gücünü yetiştirme amacıyla okul kütüphanelerinin çalışmalarını düzenleyen yönetmelikler, projeler, genelgeler hazırlamıştır. Ulusal ve uluslararası standartlar bulunmaktadır. Belirtilen bu unsurların okul kütüphanelerinde derme geliştirmeyi ne denli etkilediğini göstermek amacıyla Ankara ilindeki ortaöğretim kurumlarında yer alan okul kütüphanelerini ve onların görevlerini temel alan bu araştırma yapılmıştır. 2004–2005 öğretim yılında Ankara ilindeki ortaöğretim kurumlarının sayısı 659 olarak belirlenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, 2005a, ss. 132–133). Uygulamaların tamamını incelemek amacıyla evren üzerinde araştırma yapılmak istenmiştir. Bazı okulların duyarsızlığı ve isteksizliği bizi örneklem üzerinde çalışmaya zorlamıştır. Rasgele örnekleme yoluyla anket uygulanan, diğer bir deyişle araştırma örneklemine alınan ortaöğretim okullarının sayısı 117'dir. 5 özel ortaöğretim okulu % 4 oranında, 83 genel ortaöğretim okulu %71 oranında, 29 mesleki ve teknik ortaöğretim okulu %25 oranında örnekleme oluşturmaktadır. 0,99 güven düzeyi ve 0,05 hoşgörü miktarına göre bu büyüklükte (659) kitleyi istatistiksel olarak temsil eden örneklem miktarı 112'dir (Çıngı, 1990, s. 261). Seçilen örneklem istatistiksel olarak evreni temsil etmektedir.

Uygulanan anket belirli sorulara cevap arayan ancak önceden belirlenmiş cevap şıkları bulunmayan açık anket türündedir. Yapılandırılmış görüşme olarak da nitelenebilecek araştırmada okul ve kütüphane ortamları da gözlenmiştir. Araştırma 4 Mart–20 Mayıs 2005 tarihleri arasında gerçekleşmiştir.

Bulgular ve Değerlendirme

Bulguların toplandığı 117 ortaöğretim okulunun %83'ünü oluşturan 97 okulda görev yapan personel mevcut olup, bunlardan sadece 5 okulda iki personel görev yaptığından toplam personel sayısı 102'yi bulmaktadır. 102 kütüphane personelinin kütüphanecilik eğitimi görenlerin oranı % 8 iken, geriye kalanların % 46'sı öğretmen, % 34'ü lise mezunu, %12'si ilköğretim mezunudur. Belirtilen personelin tamamına yakını (%93) kadrolu, az bir kısmı ise (%7) gönüllü olarak çalışmaktadır. Kadrolu kütüphane personeli gerektiğinde okulun diğer işleriyle de görevlendirilmektedir. Kütüphanecilik eğitimi görmeyenlerin %16'sı okul kütüphaneciliği kursuna katılmışlardır. Kütüphanede çalışmak personelin %64'ü için memnuniyet vericidir; bunların dışında kalan %36'sı için sorunlarla dolu ve zor bir görevdir. Kütüphanecilik lisans mezunu ve öğretmen olarak görev yapanların daha istekli olarak çalıştıkları gözlenmiştir. Genellikle, her okulun, her sınıfından iki öğrenci kitaplık koluna seçilmekte ve yapılan eğitici çalışmalar okul kütüphanesiyle bağlantı kurulmasına yardımcı olmaktadır.

Anketler uygulanırken kütüphane personelinin, özellikle herhangi bir düzeyde mesleki eğitimi olmayanların %76 oranındaki büyük çoğunluğunun, bilgi kaynağı sağlama, seçim, ayıklama, koruma, derme hazırlama, değerlendirme, geliştirme ve kütüphane hizmetlerini yönetme konusunda çabaları olsa da bilgilerinin bulunmadığı saptanmıştır. Kütüphane görevlilerinin dermeyle ilgili her alandaki eksiklikleri, onların öneriler geliştirmelerine ve ulusal düzeyde oluşturulacak politikaların hazırlanmasına katkıda bulunmalarına engel olmaktadır.

Derme geliştirme politikasıyla ilgili bu araştırmada kütüphanelerde var olan derme büyük önem kazanmaktadır. Dermesinde bilgi kaynağı sayısı 500–2000 olan kütüphanelerin oranı %37 olurken, 2001–3000 olanların oranı %42'ye yükselmektedir. Ancak, 3001–4000 bilgi kaynağına sahip kütüphane oranı azalarak %13'e düşmekte; son olarak 4001'den fazla bilgi kaynağına sahip olan kütüphanelerin oranı %8 olarak saptanmaktadır. Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği'nde kitap sayısı 3000'i aşan okullarda kütüphaneci ve/veya görevli bulunacağı ifade edilirken, belirli bir kaynak sayısına bakılmaksızın, her okulda bir kişiyi kütüphaneden sorumlu tutma eğilimi görülmektedir. Eğilim daha çok kütüphane adı verilen bir yer, zaman içinde toplanmış bilgi kaynakları ve onlardan sorumlu bir kişi bulundurmaktır.

yönündedir. Bütçe, kullanıcı ve kullanım zaman içinde oluşabilecek unsurlar olarak görülmektedir. Özel ortaöğretim okulları bilgi kaynağı ve personel açısından sayılan niteliklerin dışında, daha olumlu bir yere sahiptirler.

Konu ayırımına göre bilgi kaynağı sayısı hakkında kesin bilgiler elde etmek genellikle mümkün olmamıştır. Araştırma kapsamındaki 117 okuldan sadece 18 okul kütüphanesine yönelik olarak sosyal bilimler, fen bilimleri, güncel olaylar, edebiyat ve sanat genel konu başlıklarındaki yayın sayılarına erişilmiştir. Genel olarak hikaye, roman, şiir gibi edebi eserleri içeren “edebiyat” dermelerin en ağırlıklı konusunu oluştururken bunu sosyal bilimler, fen bilimleri ve sanat izlemektedir. Güncel olayları konu alan gazete ve dergi gibi yayınlar ise dermelerin en az bulunan yayın türleridir. Üç okulun dışında elektronik yayınları bulunan kütüphane mevcut değildir.

Okullarda yayın seçimi Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği’nde ifade edilen komisyon tarafından yapılmaktadır. Yönetmelik kapsamında olmakla birlikte güncelliğine, gereksinimleri karşılama ve derme içindeki oranına bakılmaksızın yardımcı ders kitapları ve edebi eserler okul kütüphanelerinde bulunmaktadır. Okulların sadece %15’i kütüphaneleri için bütçe oluşturabilirken, diğerlerinin kütüphanelerini yayın seçimine ve satın almaya yöneltecek bütçeleri yoktur. Bu durumda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tavsiye edilen “100 Eser Genelgesi” kapsamındaki yayınların da bütçe yokluğundan okul kütüphanelerine sağlanması mümkün görülmemektedir.

2004 Yılıının Ağustos ayında yayınlanan “100 Eser Genelgesi”nin okul kütüphanelerinde ne denli uygulama alanı bulduğunu görebilmek araştırmamızın önemli bir aşamasını oluşturmaktadır. 102 Kütüphane görevlisinin sadece %25’i “100 Eser Genelgesi” ve %30’u “Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği” hakkında bilgi sahibi olması dikkat çekicidir. Eğitim düzeyleri önem kazanmaksızın, bir başka deyişle öğretmen veya ilkokul mezunu olması fark etmeksizin, değişik eğitim düzeylerinden geldiği halde Genelge’den ve Yönetmelik’ten haberdar olanlar bulunmaktadır. Aynı kişiler gerek Genelge, gerekse Yönetmelik hakkında bilgi sahibi olduklarından, Yönetmelik doğrultusunda çalışmayı ve Genelge ile tavsiye edilen “100 Eser” kapsamında dermelerini geliştirmeyi istemektedirler. En büyük sorun bütçe olmakla birlikte %25 oranındaki personel, sahip olduğu bilgi düzeyi çerçevesinde ve kişisel çalışma istekleri doğrultusunda dermelerini geliştirmeyi hedeflemektedirler.

Okul kütüphaneleri hizmet verdikleri kademelerin öğrencileri, öğretmenleri ve okul personeli tarafından kullanılmayı beklemektedirler. Bütün kütüphane görevlilerinin gözlemlerine göre öğrenciler en önemli kullanıcı grubunu oluşturmaktadırlar. Kullanıcıların kişisel ilgi alanlarını ve kütüphaneden beklentilerini ölçen özel bir araştırma yapılmamakla birlikte, kütüphane

görevlileri “100 Eser Genelgesi” kapsamında bulunan yayınların öğrencilerin ilgisini çekeceğini ve kullanılacağını tahmin etmektedirler. Araştırmalar sırasında görüşülen öğrenciler güncel ve edebi eserlere karşı ilgi duyduklarını ifade etmişlerdir. Çeşitli bilgi kaynaklarından yararlanacakları kütüphane dermesi onlar için büyük önem taşımaktadır.

Kullanıcı isteklerinin saptanmamış olması, bütçe yokluğu ve çalışma alanıyla ilgili kişisel duyarsızlıklar her alanı olduğu gibi derme politikasının belirlenmesini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulgularına göre elde edilen sonuçlar şunlardır:

1. Dermeyi konu alan araştırmalar önem kazanmaktadır. Genellikle yüksek lisans ve doktora düzeyinde yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular kütüphane türlerine yönelik derme geliştirme çalışmaları için önemli yöntemleri ve önerileri içermektedir.
2. Bilimsel verilere dayanarak hazırlanan kütüphane dermesi başarılı hizmetlere yol açmaktadır. Zaman içerisinde hizmetlerin başarısı, derme geliştirme politikasının varlığına ve sürekliliğine bağlı olmaktadır.
3. Bilgi kaynaklarını seçme, sağlama, güncelleştirme, ayıklama ve değerlendirme çalışmalarını kapsayan derme hazırlama ve geliştirme politikasının oluşturulması bilgi birikimini ve bir dizi yönetsel çalışmaların yapılmasını gerektirmektedir. Yaptığımız araştırmayla, okul kütüphanelerinin sahip olduğu kaynakları ve gerçekleşmesini beklediği hedefleri ortaya koyarak hazırlanmış bir derme geliştirme politikasının varlığı saptanmamıştır.
4. Türkiye’de Milli Eğitim sistemi Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bilgidен etkin olarak yararlanan ve çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilen bilgi çağı insanının yetiştirilmesine önem vermektedir. Günümüze değin gerçekleştirilenler ve hedeflenenler önemli ilerlemelere yol açsa da, bilgi hizmetlerinin planlanmasına ve geliştirilmesine yönelik olarak yapılması gereken çok önemli çalışmalar bulunmaktadır.
5. Okul kütüphanelerinin hedefleri ile gerçekleştirilen uygulamalar arasında önemli uyumsuzluklar bulunmaktadır. Hedefler uygulamalarla bütünleşmemektedir.
6. Çalışmaları ve hizmetleri düzenleyen “Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği” önemli bir kurallar listesidir. Yönetmelik’le, Türkiye çapında hizmetler iyileştirilmeye çalışılmaktadır. 2001 tarihinde yayınlanan Yönetmelik’te ilk kez lisans düzeyinde kütüphanecilik eğitimi alanlar “kütüphaneci” olarak görevlendirilmiştir. Komisyon yardımıyla çeşitli bilgi kaynaklarının sağlanması

öngörülmektedir. Geliştirilmesi gereken daha birçok yönü olmasına rağmen “Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği”nin bulunduğu durumda uygulanması bile çok önemlidir. Ancak yaptırım zorunluluğu olmaması nedeniyle Yönetmelik’ten haberdar olanların sayısı azdır ve uygulama alanı sınırlıdır.

7. “Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği”nin kütüphane hizmetlerinin birçok alanında olduğu gibi derme hazırlama, değerlendirme ve geliştirme politikasına yönelik somut maddeler içermemesi büyük eksikliklerdir.

8. “100 Eser Genelgesi” öğrencilere okuma alışkanlığının kazandırılması ve okul kütüphanelerine standart liste önerilmesi açısından önem taşımaktadır.

9. “100 Eser Genelgesi”yle önerilen yayınların çeşitli yayınevleri tarafından hazırlanan formları bulunabileceğinden, içerik ve fiziksel nitelikleri açısından yayınlar değerlendirilmemiş, bir başka deyişle kesin belirlemeler yapılmamıştır.

10. Bütçeye sahip olunmaması “100 Eser Genelgesi”yle önerilen yayınların okul kütüphanelerine sağlanmasını güçleştirmektedir.

11. Araştırmamız orta öğretim okul kütüphanelerini kapsamına rağmen, ilköğretim okulları için hazırlanan “100 Eser Genelgesi” ve listesi orta öğretim okullarındaki derme geliştirme çalışmalarına da yararlı olacaktır. Her iki listenin incelenmesine yardımcı olmak amacıyla ilk ve orta öğretim öğrencileri için geliştirilen listeler bu makalenin sonunda ek olarak verilmektedir.

12. Milli Eğitim Bakanlığı’nın bilgiye erişimle ilgili geliştirdiği projeler, okul kütüphaneleriyle gereken bağlantının kurulmasında başarı sağlayamamaktadır.

13. Okul kütüphaneleri personel, bütçe, hizmet verilen yer, kullanıcı ve derme konusunda önemli sorunlar yaşamaktadır.

14. Okul kütüphaneleri alanındaki araştırma güçlükleri, sahip olunan maddi ve manevi kaynakların saptanmasına engel olmaktadır.

15. Mevcut dermenin kontrol altına alınmamış olması dermenin nitelik ve nicelik açısından değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Yapılan araştırmada dermelerin yetersizliği, güncelliğin sağlanamadığı, gereksinimlerin karşılanamadığı ve okulun amaçlarına uygun olmayan materyallerin bulunduğu saptanmıştır.

16. Ulusal standartlar güncelliğini kaybetmiştir.

17. Uluslararası standartlar, rehberler ve standart kitap listeleri okul kütüphanesi görevlilerinin mesleki bakış açılarını geliştirecek niteliktedir.

Kütüphanelerin temel amacı kullanıcıların bilgi gereksinimlerini hızlı, doğru ve güvenilir biçimde karşılamaktır. Belirtilen amacın gerçekleştirilmesi, nitelik ve nicelik açısından yeterli kütüphane dermelerinin sistemli olarak

kurulmasını ve geliştirilmesini gerektirmektedir. Kuramsal bilginin uygulamaya yansması sorunların çözümünde önemli bakış açıları sağlayacaktır. Yönetmelikler, genelgeler, projeler, ulusal ve uluslararası standartlar bilgi hizmetlerinin oluşturulmasını, düzenlenmesini ve geliştirilmesini etkileyen önemli unsurlardır. Mevcut durumu saptamak üzere yapılan ve yapılacak araştırmalar kütüphane hizmetlerinin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Burada gerçekleştirilen araştırmayla elde edilen bilgilerin kullanılması sonucunda:

1. Gereksinimlere uygun okul kütüphanesi dermelerinin kurulması, değerlendirilmesi, geliştirilmesi ve uygulamaların sürekliliğini sağlayacak şekilde politika hazırlanması;
2. Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği'nin bilgi hizmetlerinin her alanında, özellikle derme geliştirme konusunda yeniden düzenlenmesi;
3. "100 Eser Genelgesi"nin sadece önerilen yayın listesi olarak değil, okul kütüphanesi dermelerinin geliştirilmesinde önemli bir araç olarak kullanılması;
4. Ders kitapları, yardımcı ders kitapları, bilimsel yayınlar, kaynak eserler gibi derslere-ödevlere yönelik temel bilgi kaynaklarının okul kütüphanelerine sağlanabilmesi için işbirliğini teşvik eden çalışmaların başlatılması;
5. Bilgiye, bilgi edinmenin gerekliliğine, bilgi kullanımına, okuma alışkanlığı edinmeye, bilgi kaynaklarına, bilgi kaynaklarının çeşitliliğine, dermenin niteliğine göre bilgi merkezlerini seçerek kullanabilmeye yönelik konuları içeren kullanıcı eğitimi programlarının uygulanması;
6. Nitelik gelişimine büyük önem veren uluslararası standartların, bildirgelerin ve rehberlerin kullanılarak çağdaş okul kütüphanesi hizmetlerine ulaşma yolunda çaba gösterilmesi önerilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nca "öğrenci merkezli eğitim", "ezbersiz eğitim", "mutlu birey yetiştirecek müfredat", "değişerek gelişen eğitim felsefesi" ifadelerinin sık kullanılması yeni ve geçmişten çok farklı bir döneme adım atıldığını müjdelemektedir. Bu dönemde bilgi hizmetlerindeki değişimin "Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği" ile başlaması ve "100 Eser Genelgesi" yardımıyla öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırılması beklenmektedir. Yönetmelik doğrultusunda hizmet veren okul kütüphanelerini kullanarak ve Genelge'yle önerilen "100 Eseri" okuyarak öğrencilerin değişik alanlarda bilgilenmeleri, öğrendiklerini sorgulayarak yeni düşünceler üretmeleri, boş zamanlarını değerlendirmeleri, kelime hazinelerini genişletmeleri, Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanmaları hedeflenmektedir. Hedefe ulaşımın söz konusu edinilen Yönetmelik ile Genelge'nin uygulamada bütünleşmesiyle gerçekleşeceği aşıkardır. Okul kütüphanelerinin varlığı, hizmetleri, dermesi, dermesini

“100 Temel Eser”le geliştirmesi ve verdiği hizmetlerle bilgi erişimi sağlayan temel bilgi merkezi olması bu dönemde öne çıkması gereken temel düşünce olmalıdır. “100 Temel Eser”in belirlenme yöntemi ve bazı yazarların eserleriyle listede yer almaması tartışılmakla birlikte, okul kütüphanelerini etkileyen en önemli konu bu eserlerin ücretsiz dağıtımının söz konusu olmamasıdır. Okul kütüphanelerinin Milli Eğitim Bakanlığı’nca desteklenerek belirtilen eserleri sunması önem kazanmaktadır. Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü mezunu kütüphanecilerin görev yapacağı, dermesinde gereken bilgi kaynaklarının bulunacağı, bütçesi ve hizmet verdiği yerle kullanıcılarının gereksinimlerini karşılamayı ilke edinen okul kütüphanelerinin her okulda kurularak desteklenmesi eğitim için düşünölen hedeflerin gerçekleştirilmesinde önemli bir aşama olacaktır.

Kaynakça

- Acarbaş, N. (1991). *Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphanesi koleksiyon geliştirme politikası üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Afzali, M. (2003). *Elektronik bilgi kaynaklarının üniversite kütüphanelerine ekonomik etkisi: İnan Temel Bilimler İleri Araştırmalar Enstitüsü örneği*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- American Association of School Librarians ve Association for Educational Communications and Technology. (1988). *Information power: Guidelines for school library media programs*. Chicago: ALA.
- American Association of School Librarians ve Association for Educational Communications and Technology. (1998). *Information power: Building partnerships for learning*. Chicago: ALA.
- Çıngı, H. (1990). *Örnekleme kuramı*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Evans, G. E. (1995). *Developing library science and information center collections* (3rd ed.). Littleton: Libraries Unlimited.
- Futas, E. (1995). *Collection development policies and procedures*. Phoenix, Arizona: Oryx Press.
- Gardner, C.A. (1985). Book selection policies in the college library: A reappraisal. *College and Research Libraries*, 46(2), 140–146.
- International Association of School Librarianship. (2005). *International list of fiction recommended for boys, aged 12–16*. 10 Ağustos 2005 tarihinde <http://www.iasl-slo.org/boys-fiction.html> adresinden erişildi.
- International Federation of Library Associations and Institutions ve UNESCO. (2000). *IFLA / UNESCO Okul kütüphanesi bildirgesi*, (İnci Önal, ev.).

10 Ağustos 2005 tarihinde <http://www.ifla.org/VII/s11/pubs/slm-tr.pdf> adresinden erişildi.

- International Federation of Library Associations and Institutions ve UNESCO. (2002). *IFLA / UNESCO School library guidelines*. 10 Ağustos 2005 tarihinde <http://www.ifla.org/VII/s11/pubs/sguide02.pdf> adresinden erişildi.
- Karataş, M. (2001). *Ankara Üniversitesi fakülte kütüphanelerinde derme geliştirme çalışmalarının hizmetlerine etkisi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kavuncu, E. (2001). *Özel ilköğretim okul kütüphanelerinde kullanıcı eğitim programlarının geliştirilmesi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kayaoğlu, H.D. (1999). *Derme oluşturma ve geliştirme: İ.Ü. Merkez Kütüphanesi'nde bütçe yönetimi Nisan 1994–Kasım 1997*. İstanbul: Mavi Bulut.
- Keskin, F. (1997). *Müzik kütüphanelerinde koleksiyon geliştirme ve Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Köprülü, D. (1994). *Üniversite kütüphanelerinde kitap koleksiyonunun kullanımını üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Lodi, A. (1984). *Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı orta dereceli askeri okul kütüphanelerinin yapısal ve işlevsel analizi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Mazzarella, S. R. (2003). *Constructing youth: Media, youth, and the politics of representation*. A.N. Valdivia (Yay. Haz.), *A companion to media studies* içinde (ss. 227–246). Oxford: Blackwell.
- Önal, H.İ. (1985). *Türkiye'de okul kütüphanelerinin yönetimi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Önal, H.İ. (1992). *Bilgi gereksinimlerinin karşılanması ve okul kütüphaneleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Öz, M.F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbudak, E. (1993). *Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi koleksiyonunda bulunan sanat ve beşeri bilimler konulu süreli yayınların kullanım değerlendirmesi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Özgenç, Z. (1988). *Halk kütüphanelerinde derme ve Cebeci Halk Kütüphanesi dermesinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Öztürk, M. (1979). *Hacettepe Üniversitesi Tıp Kütüphanesindeki süreli yayınlar dermesinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Prestebak, J. (2001). Information power and library media standards. C. N. Medford (Yay. Haz.), *16th Annual computers in libraries: 14–16 March* içinde (ss.185–191). New Jersey: Information Today, Inc.
- Püsküllüoğlu, A. (2003). *Arkadaş Türkçe sözlük*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Salman, P. (2002). *Elektronik bilgi kaynaklarının seçimi ve değerlendirilmesi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphaneleri örneği*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Soysal, Ö. (1969). *Çağdaş eğitim ve Türkiye’de okul kütüphanesi*. Ankara: Güven Matbaası.
- Soysal, Ö.(1964). *Eğitimde kütüphane*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Tuna, M. (2005). *Ankara’daki üniversitelere bağlı özel ilköğretim okul kütüphanelerinde derme geliştirme*. Yayınlanmamış bilim uzmanlığı tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Türk Dil Kurumu. (1988). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti. (1959). *Okul kütüphaneleri yönetmeliği*. Ankara: Maarif Basımevi.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı.(1976). *Okul kütüphaneleri yönetmeliği*. Resmi Gazete, No. 15689.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı. (2001). *Okul kütüphaneleri yönetmeliği*. Resmi Gazete, No. 24501.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı. (2003). *2004 Mali yılı bütçe tasarısına ilişkin rapor*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı. (2004a). *2005 Mali yılı bütçe tasarısına ilişkin rapor*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı. (2004b). *100 Eser*. Genelge. Sayı: B.08.0.APK.0.03.01.00.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı. (2005a). *Milli eğitim istatistikleri 2004–2005*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı. (2005b). *100 Eser*. Genelge. Sayı: B.0.08.İGM.0.08.04.01 / 360 / 8081.

Ek – 1: Ortaöğretim Okullarında Okutulacak 100 Temel Eser

Millî Eğitim Bakanlığının B.08.0.APK.0.03.01.00 Sayılı ve 19 Ağustos 2004 tarihli genelgesiyle ortaöğretim öğrencileri için hazırladığı “100 Temel Eser” listesi aşağıda verilmiştir.

100 TEMEL ESER**TÜRK EDEBİYATI**

<u>YAZAR ADI</u>	<u>ESER ADI</u>
1 • M. Kemal Atatürk	- Nutuk
2 • Kutadgu Bilig'den Seçmeler	
3 • Dede Korkut Hikâyeleri	
4 • Yunus Emre Divanı'ndan Seçmeler	
5 • Mevlana	- Mesnevî'den Seçmeler
6 • Nasreddin Hoca Fıkralarından Seçmeler	
7 • Divan Şiirinden Seçmeler	
8 • Halk Şiirinden Seçmeler	
9 • Evliya Çelebi	- Seyahatnâmesi'nden Seçmeler
10 • Kerem ile Aslı	
11 • Samipaşazade Sezai	- Sergüzeşt
12 • Halit Ziya Uşaklıgil	- Mai ve Siyah
13 • Hüseyin Rahmi Gürpınar	- Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç
14 • Ahmet Rasim	- Şehir Mektupları
15 • Ahmet Hikmet Müftüoğlu	- Çağlayanlar
16 • Ömer Seyfettin	- Hikâyelerden Seçmeler
17 • Mehmet Âkif Ersoy	- Safahat
18 • Ahmet Haşim	- Bize Göre
19 • Yahya Kemal Beyatlı	- Eğil Dağlar
20 • Yahya Kemal Beyatlı	- Kendi Gök Kubbemiz
21 • Abdulhak Şinasi Hisar	- Boğaziçi Mehtapları
22 • Ruşen Eşref Ünaydın	- Diyorlar ki
23 • Yakup Kadri Karaosmanoğlu	- Kiralık Konak
24 • Yakup Kadri Karaosmanoğlu	- Yaban
25 • Refik Halit Karay	- Memleket Hikâyeleri
26 • Refik Halit Karay	- Gurbet Hikayeleri
27 • Halide Edib Adivar	- Sinekli Bakkal
28 • Halide Edib Adivar	- Mor Salkımlı Ev
29 • Reşat Nuri Güntekin	- Anadolu Notları

30 • Reşat Nuri Güntekin	- Çalıkuşu
31 • Falih Rıfki Atay	- Çankaya
32 • Falih Rıfki Atay	- Zeytindağı
33 • Faruk Nafiz Çamlıbel	- Han Duvarları
34 • Nazım Hikmet	- Memleketimden İnsan
Manzaraları
35 • Şevket Süreyya Aydemir	- Suyu Arayan Adam
36 • Memduh Şevket Esendal	- Ayaşlı ile Kiracıları
37 • Peyami Safa	- Dokuzuncu Hariciye Koğuşu
38 • Peyami Safa	- Fatih-Harbiye
39 • Nihad Sami Banarlı	- Türkçe'nin Sırları
40 • Ahmet Hamdi Tanpınar	- Beş Şehir
41 • Ahmet Hamdi Tanpınar	- Sahnenin Dışındakiler
42 • Samiha Ayverdi	- İbrahim Efendi Konağı
43 • Necip Fazıl Kısakürek	- Çile
44 • Sabahattin Ali	- Kuyucaklı Yusuf
45 • Ahmet Kutsi Tecer	- Şiirler
46 • Ahmet Muhip Dırnas	- Şiirler
47 • Âşık Veysel	- Dostlar Beni Hatırlasın
48 • Orhan Veli	- Bütün Şiirleri
49 • Cahit Sıtkı Tarancı	- Otuzbeş Yaş (Bütün Şiirleri)
50 • Kemal Tahir	- Esir Şehrin İnsanları
51 • Orhan Kemal	- Eskicinin Oğulları
52 • Sait Faik Abasıyanık	- Kayıp Aranıyor
53 • Sait Faik Abasıyanık	- Hikâyelerinden Seçmeler
54 • Halikarnas Balıkcısı	- Ağanta Burina Burinata
55 • Kemal Bilbaşar	- Cemo
56 • Samim Kocagöz	- Kalpaklılar
57 • Tarık Buğra	- Küçük Ağa
58 • Necati Cumalı	- Tütün Zamanı
59 • Rıfat Ilgaz	- Karartma Geceleri
60 • Orhan Hançerlioğlu	- 7. Gün
61 • Fakir Baykurt	- Kaplumbağalar
62 • Faik Baysal	- Drina'da Son Gün
63 • Abbas Sayar	- Yılkı Atı
64 • Haldun Taner	- Hikâyelerinden Seçmeler
65 • Oğuz Atay	- Bir Bilim Adamının Romanı
66 • Aziz Nesin	- Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz
67 • Sabahattin Kudret Aksel	- Gazoz Ağacı
68 • Yusuf Atılgan	- Anayurt Oteli

- 69 • Cemil Meriç - Bu Ülke
70 • Ord. Prof. Dr. Ali Fuat BAŞGİL - Gençlerle Başbaşa
71 • Naki Tezel - Türk Masalları
72 • Salâh Birsell - Boğaziçi Şingir Mıngır
73 • Bahattin Özkışi - Sokakta

DÜNYA EDEBİYATI

- 74 • Beydeba - Kelile ve Dimne
75 • Eflatun - Devlet
76 • Eflatun - Sokrates'in Savunması
77 • Sadi - Gülistan
78 • Servantes - Don Kişot
79 • Balzac - Vadideki Zambak
80 • Viktor Hugo - Sefiller
81 • Goethe - Faust
82 • Daniel Daefo - Robenson Cruzoe
83 • Dostoyevski - Suç ve Ceza
84 • Gogol - Ölü Canlar
85 • Turgenyev - Babalar ve Oğullar
86 • Tolstoy - Savaş ve Barış
87 • Gustav Flaubert - Madam Bovary
88 • Charles Dickens - İki Şehrin Hikâyesi
89 • Knut Hamsun - Açlık
90 • Jack London - Beyaz Diş
91 • Rabindranath Tagore - Gora
92 • Ernest Hemingway - Çanlar Kimin İçin Çalıyor
93 • William Faulkner - Ses ve Öfke
94 • İvo Andriç - Drina Köprüsü
95 • Paniat İstrati - Akdeniz
96 • John Steinbeck - Fareler ve İnsanlar
97 • M Selimoviç - Derviş ve Ölüm
98 • Cengiz Dağcı - Onlar da İnsandı
99 • Cengiz Aytmatov - Beyaz Gemi
100 • Cengiz Aytmatov - Gün Olur Asra Bedel

Ek – 2: İlköğretim Okullarında Okutulacak 100 Temel Eser

Millî Eğitim Bakanlığının B.0.08.İGM.0.08.04.01/360/8081 Sayılı ve 4 Ağustos 2005 tarihli genelgesiyle ilköğretim okullarının 5,6,7 ve 8. sınıflarda okuyan öğrenciler için hazırladığı “100 Temel Eser” listesi aşağıda verilmiştir.

100 TEMEL ESER**TÜRK EDEBİYATI**

YAZAR ADI	ESER ADI
1 • İlköğretim İçin Uyarlama	- Dede Korkut Hikayeleri
2 • İlköğretim Çocukları İçin Seçme Hikayeler	- Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler
3 • Namık Kemal	- Vatan Yahut Silistre
4 • Muallim Naci	- Ömer'in Çocukluğu
5 • Ahmet Rasim	- Falaka
6 • Hüseyin Rahmi Gürpınar	- Gulyabani
7 • Tefrik Fikret	- Şermin
8 • Cenap Şahabettin	- Tiryaki Sözleri
9 • Mehmet Akif Ersoy	- Mehmet Akif Ersoy'dan Seçmeler
10 • Ziya Gökalp	- Altın Işık
11 • Ömer Seyfettin	- Yalnız Efe
12 • İbrahim Alaaddin Gövsa	- Çocuk Şiirleri
13 • Reşat Nuri Güntekin	- Miskinler Tekkesi
14 • Reşat Nuri Güntekin	- Tanrı Misafiri
15 • Yakup Kadri Karaosmanoğlu	- Hep O Şarkı
16 • Orhan Seyfi Orhon	- Peri Kızı ile Çoban Hikayesi
17 • Halikarnas Balıkcısı – Cevat Şakir Kabaağaçlı	- Uluç Reis
18 • Ruşen Eşref Üneydin	- Damla Damla
19 • Mahmut Yesari	- Bağrıyanık Ömer
20 • Şukufe Nihal	- Domaniç Dağlarının Yolcusu
21 • Eflatun Cem Güney	- Evvel Zaman İçinde
24 • Peyami Safa	- Havaya Uçan At
25 • Ahmet Kutsi Tecer	- Koçyiğit Köroğlu
26 • Halide Nusret Zorlutuna	- Benim Küçük Dostlarım
27 • Nazım Hikmet	- Sevdalı Bulut
28 • Kemalettin Tuğcu	- Kuklacı
29 • Kemalettin Tuğcu	- Yer Altında Bir Şehir
30 • Arif Nihat Asya	- Arif Nihat Asya'dan Seçme Şiirler
31 • Necip Fazıl Kısakürek	- Necip Fazıl Kısakürek'ten Seçmeler

32 • Sait Faik Abasıyanık	- Sait Faik Abasıyanık'tan Seçme Hikayeler
33 • Mükerrerem Kamil Su	- Vatan Toprağı
34 • Pertev Naili Boratav	- Az Gittik Uz Gittik
35 • Vehbi Cem Aşkun	- Çocuklara Şiirler
36 • Rakım Çalapala	- 87 Oğuz
37 • Kemal Bilbaşar	- Yonca Kız
38 • Mithat Enç	- Bitmeyen Gece
39 • Rifat Ilgaz	- Halime Kaptan
40 • Cahit Uçuk	- Gümüş Kanat
41 • Feridun Fazıl Tülbentçi	- Barbaros Hayrettin Geliyor
42 • Şevket Rado	- Eşref Saati
43 • Orhan Veli	- Nasreddin Hoca Hikayeleri
44 • Orhan Kemal	- İnci'nin Maceraları
45 • Oğuz Tansel	- Allı ile Fıfırı
46 • Tahir Alangu	- Keloğlan Masalları
47 • Tahir Alangu	- Billur Köşk Masalları
48 • Tarık Buğra	- Osmancık
49 • Ceyhun Atuf Kansu	- Balım Kız Dalım Oğul
50 • Mehmet Seyda	- Cumhuriyet Öncesi Yazarlardan Çocuklara Hikayeler
51 • Mehmet Seyda	- Gururlu Peri
52 • Necati Cumalı	- Üç Minik Serçem
53 • Osman Atilla	- Memleket Şiirleri Antolojisi
54 • İbrahim Zeki Burdurlu	- Ülkemin Efsaneleri
55 • Mehmet Önder	- Aldı Sözü Anadolu
56 • İbrahim Örs	- Göl Çocukları
57 • Halil Karagöz	- Ötleğen Kuşu
58 • Cemal Süreyya	- Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi
59 • Bekir Yıldız	- Arılar Ordusu
60 • Yılmaz Boyunağa	- Yankılı Kayalar
61 • Cahit Zarifoğlu	- Yürekdede ile Padişah
62 • Cahit Zarifoğlu	- Serçe Kuş
63 • Hasan Nail Canat	- Bir Küçük Osmancık Vardı

HAZIRLATILACAK ESERLER

<u>YAZAR ADI</u>	<u>ESER ADI</u>
64 •	- Tekerlemeler
65 •	- Türkçede Deyimler
66 •	- Türk Atasözlerinden Seçmeler
67 •	- Türk Bilmecelerinden Seçmeler

- 68 • - Türk Ninnilerinden Seçmeler
 69 • - Türkülerden Seçmeler
 70 • - Türk Manilerinden Seçmeler
 71 • - Karagöz ile Hacivat- İlköğretim İçin Seçme Hikâyeler

DÜNYA EDEBİYATI

- 72 • Jose Mauro de Vasconcelos - Şeker Portakalı
 73 • Charles Dickens - Oliver Twist
 74 • Lewis Carrol - Alice Harikalar Ülkesinde
 75 • Swift - Gülliver'in Gezileri
 76 • Robert Louis Stevenson - Define Adası
 77 • Howard Pyle - Robin Hood
 78 • Mark Twain - Tom Sawyer
 79 • - Ezop Masalları
 80 • - Andersen Masalları I-II
 81 • Alexander Dumas - Üç Silahşörler
 82 • La Fontaine - La Fontaine'den Seçmeler
 83 • Carlo Collodi - Pinokyo
 84 • Jules Verne - 80 Günde Devr-i Alem
 85 • John Steinbeck - İnci
 86 • Rene Guillot - Beyaz Yele
 87 • James Matthew Barrie - Peter Pan
 88 • Erich Kastner - Uçan Sınıf
 89 • Marcel Ayme - Yağmur Yağdıran Kedi
 90 • Natalie Babbitt - Ölümsüz Aile
 91 • Ernest Hemingway - Yaşlı Adam ve Deniz
 92 • Oscar Wilde - Mutlu Prens
 93 • Astrid Lindgren - Şamatalı Köy
 94 • Michael Ende - Momo
 95 • Johanna Styri - Heidi
 96 • Leo Tolstoy - İnsan Ne ile Yaşar
 97 • Christy Brown - Sol Ayağım
 98 • Anton Çehov - Hikayeler
 99 • Alfonse Daudet - Değirmenimden Mektuplar
 100 • Elaenor Porter - Pollyanna